

Symfonicznie, lecz na narodową nutę – Waldteufel, Piazzola, Grieg, Dvořák w OiFP

Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej (OiFP) pod dyktando Zbigniewa Gracy zagra tańce narodowe z różnych stron świata, które geniusz kompozytorów przeniósł na sceny filharmonii i teatrów. Nie zabraknie „tanga nuevo” w wykonaniu wybitnego polskiego bandoneonisty, Klaudiusza Barana. Koncert odbędzie się 5 lutego w serwisie YouTube OiFP. Początek o godz. 19.00.

España, walc według Chabrier, podobnie jak cała twórczość Waldteufela charakteryzuje się lekkością, wręcz figlarnością i bezpretensjonalnym humorem. Kompozytor wyspecjalizował się w pisaniu utworów do tańca, co sprawiło, że przez współczesnych nazywany był „francuskim Straussem”.

Oryginalny styl stworzony przez Astora Piazzollę, znany pod nazwą „nuevo tango”, stanowił tak daleko posunięte przetworzenie tradycyjnego tanga, że wielu Argentyńczyków nie potrafiło pogodzić się z takim sposobem potraktowania ich narodowego tańca i niekiedy okazywali kompozytorowi swoje niezadowolenie, a nawet agresję. Piazzolla wyprowadził taniec zakazany, „brudny” i kipiący erotyzmem zaułków portowych na muzyczne salony. Usłyszymy *Adiós Nonino*, kompozycję napisaną tuż po śmierci ojca – Vincenta „Nonino” Piazzolli. Nostalgiczne dzieło stało się dla syna sposobem na poradzenie sobie z dotkliwą stratą. Zabrzmie również m.in. *Fuga y Misterio*, utwór będący częścią „tango operita” Piazzolli do libretta Horacia Ferrery „María de Buenos Aires” oraz najbardziej znany utwór kompozytora, *Libertango*.

Peer Gynt to znana wszystkim Norwegom postać z rodzimych baśni i legend. Nicpoń, awanturnik i oszust zostaje skazany na wygnanie z rodzinnej wioski, podróżuje więc po całym świecie i napotyka fantastyczne stwory, a po wielu przygodach wraca do ojczyzny, gdzie przed karą ratuje go miłość wiernej, czekającej na niego Solvejgi. Historię tę opowiedział wierszem Henryk Ibsen i stworzył sztukę pod tytułem „Peer Gynt”. Z okazji premiery zamówił muzykę u Edwarda Griega, który w 1875 roku do 5-aktowego dramatu sporządził liczącą 26 części partyturę na orkiestrę, głosy solowe i chór. Kilka lat później z około 90-minutowego materiału muzycznego Grieg zdecydował się wybrać 8 części i ułożył z nich dwie suity wydane jako op. 46 (1888) i op. 55 (1891).

Źródłem inspiracji przy powstawaniu *Tańców słowiańskich* A. Dvořáka były *Tańce węgierskie* Johannesa Brahmsa. Żywe, narodowo nacechowane *Tańce* zostały dobrze przyjęte przez odbiorców i do dzisiaj zalicza się je do najwybitniejszych dzieł tego kompozytora.

Tańce węgierskie to 21 melodii J. Brahmsa opartych na węgierskich motywach ludowych. Są to jedne z najbardziej lubianych utworów kompozytora, a wśród nich najbardziej znanym jest *Taniec węgierski* nr 5.

KONCERT SYMFONICZNY

Piątek, 5 lutego o godz.19.00, YouTube OiFP

Artyści

Orkiestra Opery i Filharmonii Podlaskiej

Zbigniew Graca – dyrygent

Klaudiusz Baran – bandoneon

Program

Émile Waldteufel (1837-1915) – *España op. 236*

Astor Piazzolla (1921-1992)

Adios Nonino

Milonga del Angel

Oblivion

Fuga y misterio

Libertango

Edvard Grieg (1843-1907) – *I Suita Per Gynt op. 46*

Allegretto pastorale

Andante doloroso

Tempo di mazurka

Alla marcia e molto moderato

Antonín Dvořák (1841-1904) – *Tańce słowiańskie op. 46 nr 6 i 7*

Johannes Brahms (1833-1897) – *Tańce węgierskie nr 5 i 6*

Zbigniew Graca

Studiował na warszawskiej Akademii Muzycznej w klasie skrzypiec Tadeusza Wrońskiego oraz dyrygenturę symfoniczno-operową pod kierunkiem Stanisława Wisłockiego. Swoje umiejętności doskonalił u Franco Ferrary w Sienie (Włochy) oraz Rafaela Kubelíka w Lucernie (Szwajcaria).

Jest laureatem głównych nagród na konkursach dyrygenckich: w Kopenhadze (Konkurs im. Nikolaia Malko), Katowicach (Konkurs im. Grzegorza Fitelberga) oraz Wiedniu (Konkurs im. Hansa Swarovskiego).

W latach 1975-1980 współpracował z Orkiestrą Radiową w Warszawie, a następnie – jako koncertmistrz i dyrygent – z Orkiestrą Symfoniczno-Operową w Akwizgranie (Niemcy). Od 1985 do 1988 był etatowym dyrygentem Opery Królewskiej w Kopenhadze. W sezonie 1989/1990 pełnił funkcję dyrektora artystycznego Państwowej Opery we Wrocławiu. W latach 1992-1995 był stałym gościnnym dyrygentem Opery Poznańskiej, gdzie przygotował i prowadził premiery m.in. „Aidy” Giuseppe Verdiego, „Cyganerii” Giacomo Pucciniego, „Święta wiosny” Igora Strawińskiego i „Cudownego Mandaryna” Béli Bartóka. Od 1989 jest dyrygentem związanym z Warszawską Operą Kameralną, gdzie przygotował i pełnił kierownictwo muzyczne wielu oper, m.in. Wolfganga Amadeusza Mozarta, Gioacchino Rossiniego, Gaetano Donizettiego. Współtworzy muzycznie coroczny Festiwal Mozartowski w Warszawie od chwili jego powstania w 1991.

Zbigniew Graca występował niemal we wszystkich krajach Europy (regularnie w Skandynawii, Niemczech, Hiszpanii, we Francji, Włoszech, na Litwie i Łotwie), Japonii oraz Stanach Zjednoczonych. Od 1995 każdego roku zapraszany jest na koncerty do Izraela. Od 1998 regularnie występuje w Turcji z Prezydencką Orkiestrą Symfoniczną oraz w Narodowym Teatrze Operowym w Ankarze. Rok 1999 zaowocował współpracą z Łotewskim Narodowym Teatrem Operowym, która trwa do dziś. W Operze w Rydze kierował muzycznie premierami oper Mozarta: „Don Giovanni”, „Così fan tutte”, „Wesele Figara” oraz „Czarodziejski flet”. Od 2012 roku ponownie zaczął współpracę z Teatrem Wielkim w Poznaniu, gdzie dyryguje „Weselem Figara”, „Cyrulikiem sewilskim” i „Toscą”.

W Polsce koncertuje z niemal wszystkimi orkiestrami filharmonicznymi: w Warszawie, Poznaniu, Łodzi, Krakowie, Gdańsku, Lublinie, Bydgoszczy, Rzeszowie, jak również z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Polską Orkiestrą Kameralną i Sinfonią Varsovią. W swoim dorobku posiada wiele nagrań archiwalnych oraz płytowych.

Klaudiusz Baran

Akordeonista, bandoneonista, kameralista, pedagog, profesor doktor habilitowany. Ukończył Akademię Muzyczną im. Fryderyka Chopina w Warszawie (obecnie UMFC) w

klasie Jerzego Jurka (1995) oraz studia w Conservatoire Paul Dukas w Paryżu pod kierunkiem Maxa Bonnaya. Jako pedagog związał się z macierzystą uczelnią, gdzie od 2002 r. pełnił kierownicze funkcje, po tę najważniejszą – rektora (od 2016).

Jest artystą wszechstronnym, obdarzonym wyjątkową wrażliwością muzyczną. Jego dokonania artystyczne zmieniły w Polsce postrzeganie akordeonu: wyniosły go do pozycji pełnoprawnego instrumentu kształtującego realny świat muzyczny. W swoich interpretacjach potrafi splatać pokorę wobec dzieła muzycznego z bogactwem inwencji, osobistym pojmowaniem czasu w muzyce, wyjątkową sceniczną charyzmą i naturalnością ekspresji. Ze swobodą porusza się w różnorodnym repertuarze wielu epok, jednak największe uznanie wzbudzają jego interpretacje muzyki najnowszej, w tym prawie 50 prawykonań dzieł solowych, kameralnych i z towarzyszeniem orkiestr, z których większość była mu dedykowana albo powstała z jego inspiracji. Jego wielką namiętnością jest argentyńskie tango, w szczególności związane z Astorem Piazzollą „tango nuevo”, wirtuozowsko wykonywane na bandoneonie, który jako pierwszy polski instrumentalista wprowadził na sale koncertowe. Był współtwórcą i liderem najsłynniejszych formacji tangowych, takich jak Tangata Quintet czy Machina del Tango, kreujących polską kulturę tanga.

Jako pierwszy akordeonista wystąpił jako solista z towarzyszeniem Orkiestry Filharmonii Narodowej, jak również z większością najważniejszych polskich orkiestr. Koncertuje w Polsce, wielu miastach europejskich, a także w Chinach i Argentynie. Jako kameralista występował z takimi mistrzami, jak Ivan Monighetti, Roby Lakatos, Julius Berger, Konstanty Andrzej Kulka i wielu innych. Wartość jego muzycznych kreacji była wielokrotnie doceniana w entuzjastycznych recenzjach, przekładała się na nagrody w konkursach instrumentalnych, nominacje i nagrody artystyczne. Jest zdobywcą trzech „Fryderyków”. W 2003 r. jako pierwszy akordeonista otrzymał statuetkę za płytę „Astor Piazzolla – Tango” (Sony Classical), w 2020 r. prestiżowy „Box 100 na 100”. „Muzyczne dekady wolności” (PWM) z jego udziałem został nagrodzony w dwóch kategoriach: „Album roku – muzyka symfoniczna” oraz „Najwybitniejsze nagranie muzyki polskiej”. W dorobku ma ponad 80 płyt. Tworzy grupę world music, jako muzyk sesyjny nagrywa muzykę filmową i rozrywkową, towarzyszy piosence aktorskiej. W 2010 r. został odznaczony Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Zapraszamy do wysłuchania fragmentu „**Libertanga**” Astora Piazzolli w wykonaniu Klaudiusza Barana.

źródło: OiFP

oprac.: Aneta Kursa

fot.: Mateusz Duchnowski/ archiwum UMWP

